

RE-USE

**ŻYCIE OBIEKTÓW, DZIELNIC, MIAST
ALEJE TRZECH WIESZCZÓW
DZIEDZICTWO PRZEMYSŁOWE NOWEJ HUTY
DZIELNICA WESOŁA**

MBA
KRA
KÓW
2021

MIĘDZYNARODOWE
BIENNALE
ARCHITEKTURY
KRAKÓW 2021

ICE Kraków, 26-27 października

29,00 zł
(w tym 8% VAT)

www.architekturaibiznes.pl

INDEKS 35 000 8
ISSN 1230-1817

re-use

Międzynarodowe Biennale Architektury Kraków 2021

Małgorzata **TOMCZAK**

Międzynarodowe Biennale Architektury Kraków 2021 za nami! Pełne wspaniałych gości, wystąpień, dyskusji, tematów. Dwa (dla uczestników warsztatów nawet trzy) intensywne dni, z których płyną konkretne wnioski i postulaty — mówi o nich Marek Kaszyński, prezes krakowskiego oddziału SARP w wywiadzie otwierającym to wydanie. Hasło tegorocznej edycji brzmiało: RE-USE. Tematy krakowskie, ale dyskutowane w szerszym miejskim kontekście: rozmawialiśmy o Alejach Trzech Wieszczów, dziedzictwie przemysłowym Nowej Huty i dzielnicy Wesoła. Panel wprowadzający odbył

się pod patronatem Małopolskiej Izby Architektów RP. Miasto jest polem napięć, ale też przestrzenią synergii i współpracy różnych interesariuszy. Jak skutecznie prowadzić dialog i moderować dyskusję o mieście, żeby budować relację opartą na pełnej podmiotowości inwestorów, urzędników, mieszkańców czy uczestników przemysłów kreatywnych, którzy współtworzą złożoną miejską rzeczywistość? Czy wyburzenia to pierwsza myśl przy projektowaniu nowych przestrzeni? Na ile miasto podlega procesom samoorganizacji, a na ile jest regulowane przez prawo, w tym konserwatorskie i plany miejscowe?

Na te i wiele innych pytań szukaliśmy współcześnie brzmiących odpowiedzi w dzisiejszym pandemicznym świecie. Redefiniując nasze priorytety, odwołujemy się do hasła RE-USE. Wybrzmiało ono na Biennale wyjątkowo mocno i aktualnie. Tym bardziej cieszymy się, że mieliśmy przyjemność współtworzyć to wydarzenie. Z niecierpliwością czekamy już na następne — w 2023 roku.

W imieniu Redakcji, Wydawcy i całego zespołu A&B pragnę życzyć Wam, drodzy Czytelnicy i Przyjaciele — rodzinnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz dobrego, a przede wszystkim zdrowego Nowego Roku.

architekturaibiznes.pl

12[353]'21

ARCHITEKTURA & BIZNES miesięcznik ogólnopolski

WYDAWCA | BIURO

AiB sp. z o.o.
ul. Kielecka 2/55A, 31-526 Kraków
zarzad@architekturaibiznes.com.pl
biuro@architekturaibiznes.com.pl
tel. (+48) 12 397 49 28

REDAKCJA

ul. Kielecka 2/55A, 31-526 Kraków
tel. (+48) 12 397 49 28

redaktorka naczelna
Małgorzata TOMCZAK ☎ 604 207 445
malgosia@archibi.pl
m.tomczak@architekturaibiznes.com.pl

sekretarz redakcji | redaktorka działu Wydarzenia |
redaktorka portalu A&B
Aleksandra KLOC
olakloc@archibi.pl

redaktorzy portalu A&B
Dobrawa BIES ☎ 663 506 509
dobrawa@archibi.pl

Katarzyna DOMAGAŁA
katarzyna.domagala@archibi.pl

Wiktor BOCHENEK
wiktor@archibi.pl

Kacper KĘPIŃSKI
kacper@archibi.pl

Jakub GŁAZ
kuba.glaz@archibi.pl

dyrektor artystyczny
Lubomir NIKOLOV
lubomir@architekturaibiznes.com.pl

redaktor techniczny | grafik A&B |
konceptcja i opracowanie graficzne *layoutu* A&B |
webdesign i administracja portalu A&B | SEO
Rafał PASTERNAK
rafal@architekturaibiznes.com.pl

współpraca redakcyjna
Marta KULAWIK marta@archibi.pl
Katarzyna JAGODZIŃSKA kj@archibi.pl
Katarzyna MIKULSKA katarzyna@archibi.pl
Alicja GZOWSKA alicja.gzowska@archibi.pl
Anna DIDUCH anna.diduch@archibi.pl

korekta i redakcja literacka
Ewa ŚLUSARCYK

PROMOCJA I REKLAMA
ul. Kielecka 2/55A, 31-526 Kraków
reklama@architekturaibiznes.com.pl
tel. (+48) 12 397 49 27

szef działu
Renata KIEPURA ☎ 601 40 25 11
r.kiepura@architekturaibiznes.com.pl

Anna DRELICH ☎ 697 506 500
a.drelich@architekturaibiznes.com.pl

Roksana KRASNY ☎ 665 501 508
r.krasny@architekturaibiznes.com.pl

MARKETING

Anna KENIG ☎ 697 507 505
a.kenig@architekturaibiznes.com.pl

PRENUMERATA

ul. Kielecka 2/55A, 31-526 Kraków
tel. (+48) 12 397 49 27 ☎ 667 309 305
prenumerata@architekturaibiznes.com.pl

Zamówienia na prenumeratę można składać na stronach
www.architekturaibiznes.pl
lub www.prenumerata.ruch.com.pl

NAŚWIETLANIE I DRUK

MELLOW — Kraków

KORESPONDENCI A&B

Dorota WANTUCH-MATLA (Kraków),
Jakub GŁAZ (Poznań), **Anna CYMER** (Warszawa),
Edyta SKIBA (Warszawa), **Dorota BIELAWSKA** (Paryż),
Anna POPIEL-MOSZYŃSKA (Paryż),
Mikołaj ZAJDA (Majorka)

Redakcja zastrzega sobie prawo adiacji nadesłanych tekstów. Wszystkie materiały publikowane w A&B są objęte ochroną prawa autorskiego. A&B nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń.

Całkiem niedawno temu,
w świecie bez architektów... **16**

Rozmowa z Jakubem Szczęsnym

rozmawiał: Błażej **CIARKOWSKI**

Morze namiotów,
czyli jak mieszkają uchodźcy **22**

Fragment książki Jakuba Szczęsnego
„Witaj w świecie bez architektów”

Kojąca pustka **24**

Rozmowa z Katarzyną Roj

rozmawiała: Joanna **KOBYŁT**

Spojrzenia 2021 **28**

10. edycja konkursu dla młodych artystek i artystów

rozmawiała: Anna **WALEWSKA**

Architektura łącząca kultury.
Koncepcja targu warzywnego
na Nysie Łużyckiej **34**

Konkurs „Najlepszy Dyplom ARCHITEKTURA”

Bernadetta **BUDZIK**

Tygiel Sztuki
nad Jeziorem Rożnowskim **36**

Konkurs „Najlepszy Dyplom WNĘTRZA”

Aneta **BURZEC**

Dodatek e-wydania* **e01**

Wybrane projekty dyplomowe nadesłane
na konkurs „Najlepszy Dyplom” w kategoriach:

1. „ARCHITEKTURA”: Tomasz **JAŁOCHA**,
Sara **KOWALCZUK-FIJAŁKOWSKA**
2. „WNĘTRZA”: Łukasz **DUDZIK**, Marta **KAŁUCKA**

newsboard **38–43**

książki, patronaty, zaproszenia, aktualności firmowe

Poza schematem **38**

Recenzja książki Rafała Matyi
„Miejski grunt. 250 lat polskiej
gry z nowoczesnością”

Błażej **CIARKOWSKI**

W rozszerzonym e-wydaniu prezentujemy
cztery projekty dyplomowe nadesłane na konkurs **NAJLEPSZY DYPLOM**
w kategoriach **ARCHITEKTURA** i **WNĘTRZA**.

Centrum Górskie przy ulicy
Bronisława Czecha w Zakopanem **e02**

proj.: Tomasz Jałocha

Tomasz **JAŁOCHA**

Pawilon Herbaciany **e06**

proj.: Sara Kowalczyk-Fijałkowska

Sara **KOWALCZYK-FIJAŁKOWSKA**

Muzeum I Wojny Światowej
– multimedialne centrum
historyczno-edukacyjne **e10**

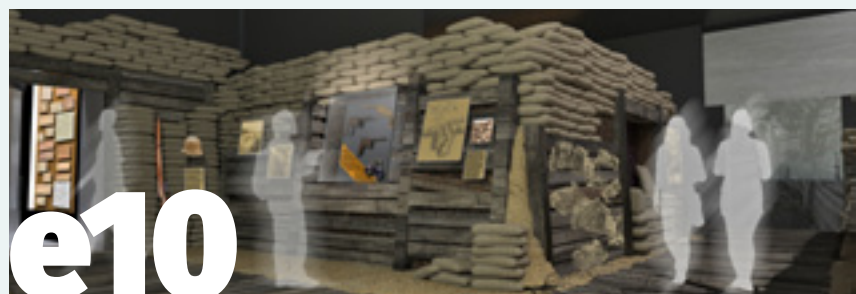
proj.: Łukasz Dudzik

Łukasz **DUDZIK**

Projekt koncepcyjny
przestrzeni coworkingowej
w budynku mieszkalnym **e14**

proj.: Marta Kałucka

Marta **KAŁUCKA**

MBA
KRA
KÓW
2021

MIĘDZYNARODOWE BIENNALE ARCHITEKTURY KRAKÓW 2021

ICE Kraków, 26–27 października

50

Jak stosować w praktyce RE-USE w mieście?

Z Markiem Kaszyńskim, prezesem SARP Oddział Kraków, rozmawia Małgorzata Tomczak

58

panel 1. „Życie obiektów, dzielnic, miast”

58 *Multidyscyplinarność zamiast światów równoległych, Ania Diduch*

62 *„Czuła” edukacja, z kuratorem panelu Piotrem Chuchaczem rozmawia Ania Diduch*

68

panel 2. „Aleje Trzech Wieszczów: wczoraj, dziś, jutro”

68 *Trzy Aleje, jeden problem?, Katarzyna Mikulska*

87 *Z Łukaszem Frankiem rozmawia Katarzyna Mikulska*

88 *Z kuratorką panelu Martą A. Urbańską rozmawia Katarzyna Mikulska*

92

panel 3. „Dziedzictwo przemysłowe Nowej Huty”

94 *Róbmy mądrze!, Alicja Gzowska*

106 *Z kuratorem panelu Marcinem Bratańcem rozmawia Alicja Gzowska*

RE-USE

ŻYCIE OBIEKTÓW, DZIELNIC, MIAST ALEJE TRZECH WIESZCZÓW DZIEDZICTWO PRZEMYSŁOWE NOWEJ HUTY DZIELNICA WESOŁA

112 panel 4. „Z przeszłości do przyszłości. Interdyscyplinarne warsztaty urbanistyczne dla dzielnicy Wesoła”

114 Wesoła musi ożyć, *Katarzyna Jagodzińska*

120 Wizje Wesołej – projekty trzech grup warsztatowych

140 Z uczestnikami warsztatów i panelu rozmawia Katarzyna Jagodzińska

152 Z prezesem ARMK Janem Pamułą rozmawia Katarzyna Jagodzińska

156 Wesoła z przeszłości do przyszłości, *dyskusja panelowa*

158 życie towarzyskie i uczuciowe MBA '21
kronika fotograficzna

170 Polska leży nad Morzem Śródziemnym
felieton Jakuba Szczęsnego

172 Ryzalit umiejętności
felieton Jakuba Głaza

WYKŁADY

Kinga Racoń-Leja, prof. PK architektka, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

Andrzej Szarata, prof., dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej

„Koncepcje i idee projektowe przekształceń Alei Trzech Wieszczów w kontekście systemu komunikacji w Krakowie”

Árpád Szabó, dr architekt, Wydział Architektury i Urbanistyki, Budapest University of Technology and Economics (BME)

„Wielki Bulwar – Nagykörút w Budapeszcie, historia, obecne przekształcenia w kierunku uspokojenia ruchu, problemy i perspektywy”

Barbara Jędrzejczyk, przewodnicząca Stowarzyszenia Miasto jest Nasze, Warszawa

„Warszawskie doświadczenia z uspokojeniem ruchu w śródmieściu stolicy. Perspektywa obywatelska”

Andrea Oldani, dr architekt, Wydział Architektury i Urbanistyki, Politecnico di Milano

„Mediolan: profil ulicy jako przestrzeń reinwencji urbanistycznej. Teorie, badania, projekty”

PREZENTACJE

Przedstawiciel firmy **Sweco Polska**, zwycięzca przetargu Urzędu Miasta Krakowa:

„Projekt linii tramwajowej w Alei Słowackiego w Krakowie”

Jakub Krzysztofik, architekt, 3DARCHITEKCI z wizją, wykładowca, Uniwersytet Łódzki

Sylwia Krzysztofik, dr architektka, 3DARCHITEKCI z wizją, Politechnika Łódzka

„Metamorfoza łódzkich ulic – motor rewitalizacji miasta”

Dyskusja, prelegenci j/w oraz zaproszeni goście, w tym:

Łukasz Franek, dyrektor Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie

Marcin Dumnicki, prezes Stowarzyszenia Kraków Miastem Rowerów

Krzysztof Bieda, prof. architekt, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

moderatorka:

prof. **Marta A. Urbańska**

panel 2.

Aleje Trzech Wieszczów: wczoraj, dziś, jutro

panel współorganizowany przez
Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

MIĘDZYNARODOWE
BIENIALE
ARCHITEKTURY
KRAKÓW 2021

Kraków, 26–27 października

Tematyka: wczoraj, dziś, jutro

Formy i dyskusji

Wykłady: dr hab. IARP, prof. PK, ZO SARP Kraków, SKOZK
Kopiec 1904, Widok na Kopiec 1904, 1905,
Agencja Gazeta)

kuratorka:

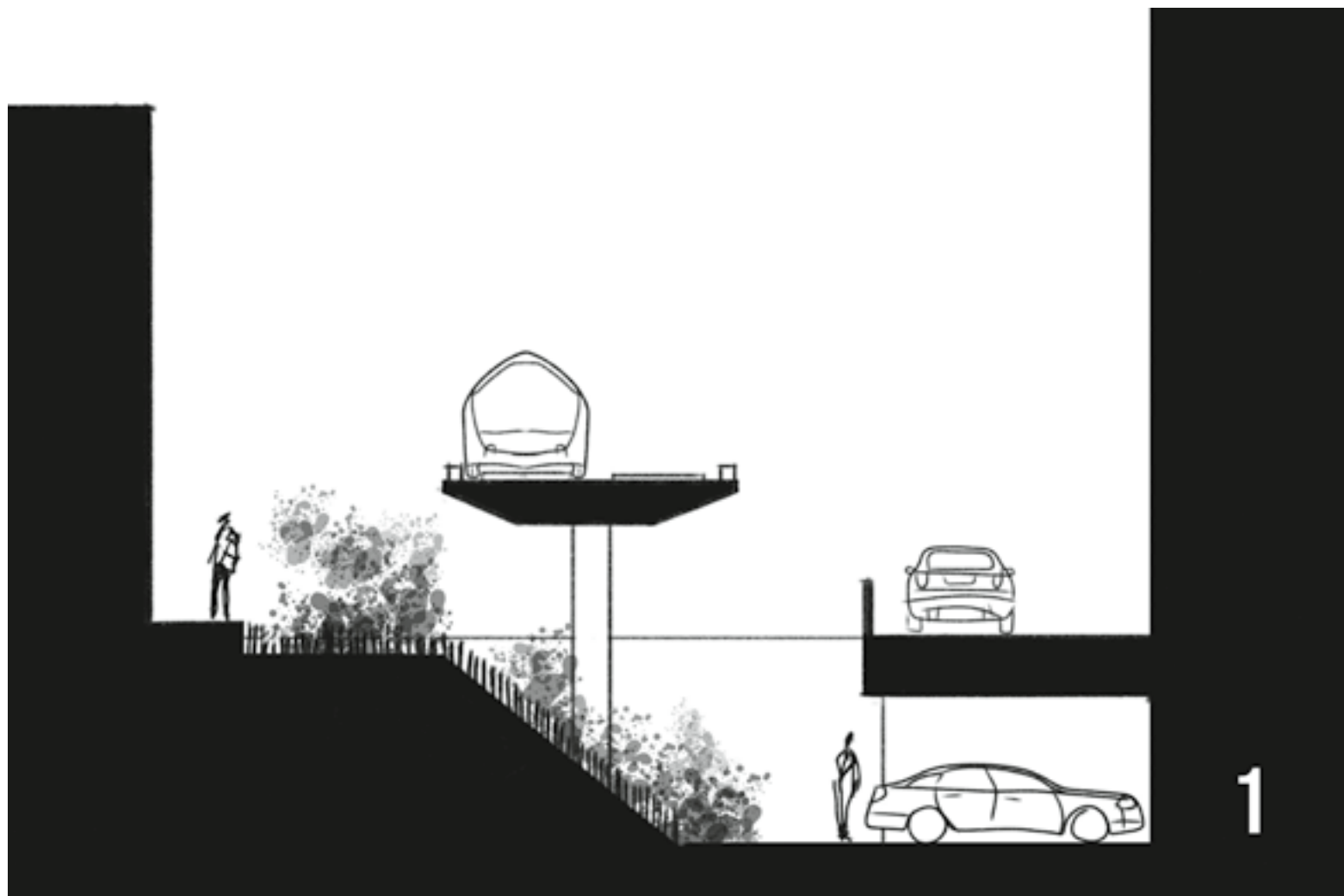
Marta A. Urbańska

prof. PK architektka,
Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej

MANIFEST w 6 punktach

PRZEKRÓJ ULICY JAKO PRZESTRZEŃ REINWENCJI MIEJSKIEJ

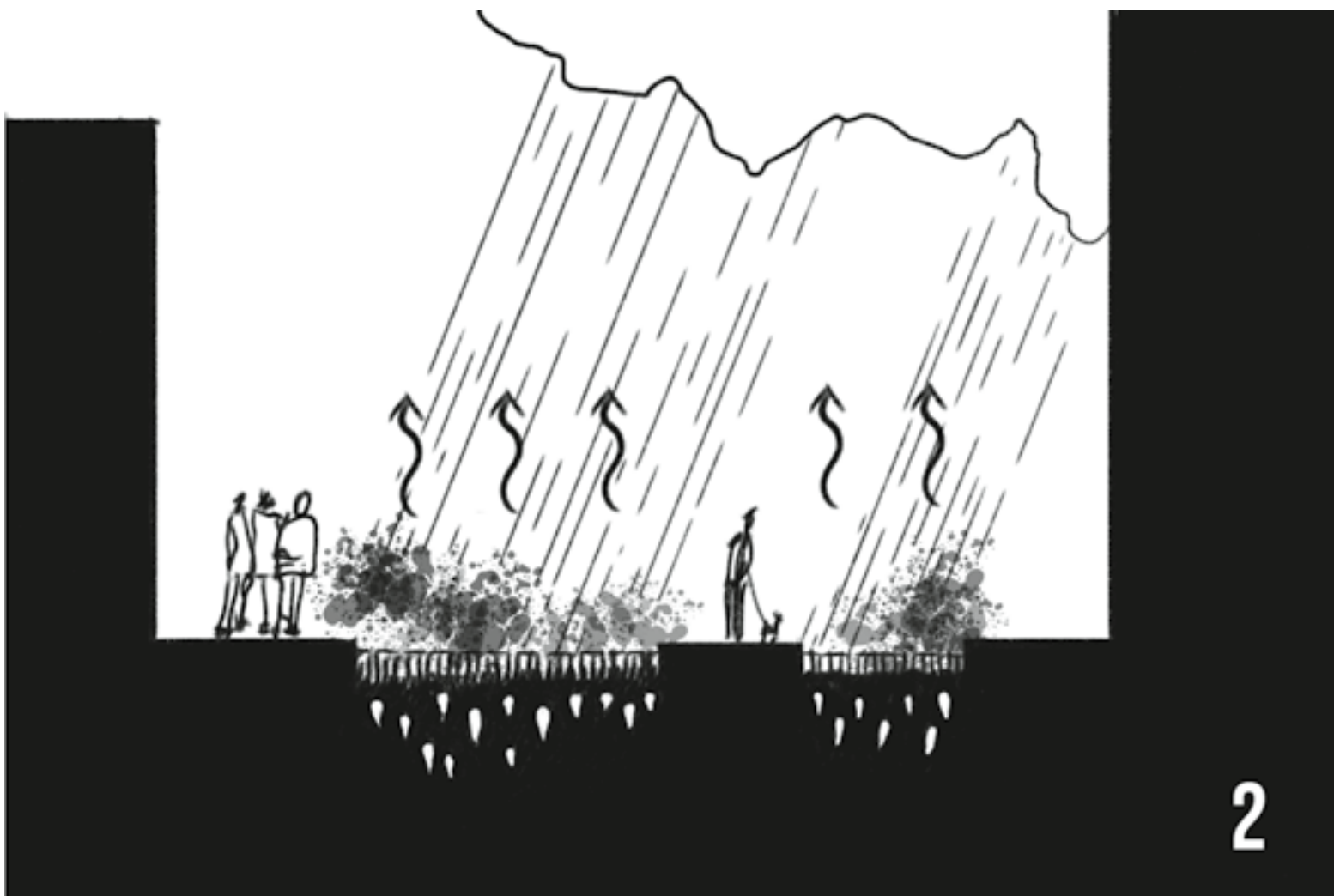
Dr Andrea Oldani, architekt krajobrazu, Wydział Architektury i Studiów Urbanistycznych,
Politechnika w Mediolanie

1

Reforma mobilności.

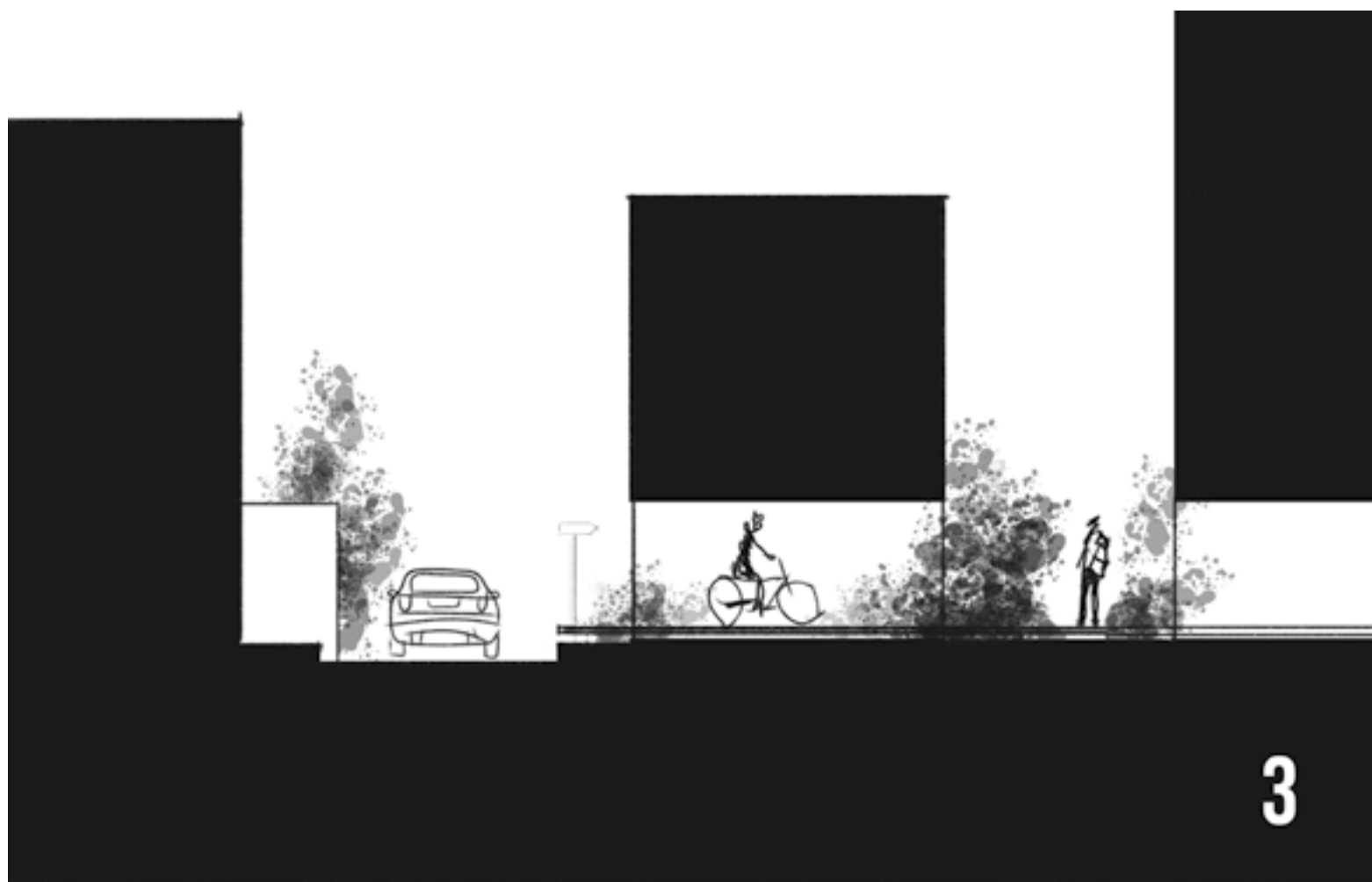
Przykład niektórych miast o pozytywnych rozwiązaniach wskazuje na możliwość przyszłości o niewielu samochodach, bardziej wydajnych i zintegrowanych usługach transportowych, i praktycznych rozwiązaniach zachęcających do powolnej mobilności. Taka renowacja uwolni przestrzeń dróg, pozwalając na jej przeprojektowanie.

2

Reewaluacja gleby.

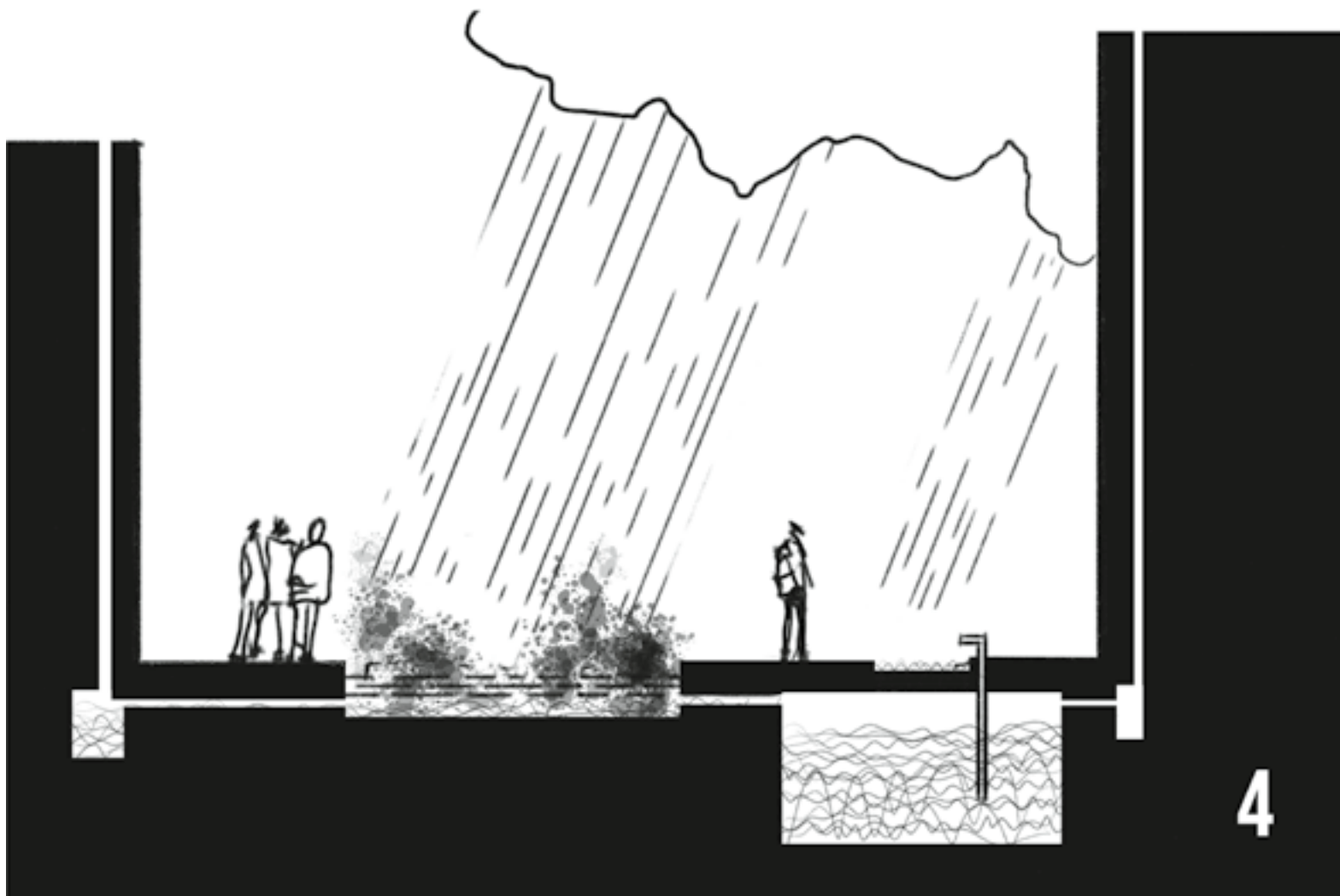
Pierwszy krok do istotnej rewizji oceny ekosystemu to redukcja nieprzepuszczalnych powierzchni, które stanowią przeszkodę dla związku między ziemią a powietrzem. Wolny teren może zostać przeprojektowany, przyczyniając się do zmiany krajobrazów miejskich, czyniąc je lepszymi dla życia.

3

Zachęcanie do powolnej mobilności.

To działanie określi nowe, pośrednie scenariusze sytuacji, w oddzieleniu od wiodącej roli samochodu, systematyzując działki stosowne dla zbudowania przestrzeni o silnym znaczeniu. W rezultacie powstaną krajobrazy miejskie, charakteryzujące się unikalnością, różnorodnością i jakością; miejsca do odkrycia, poznania i generujące przywiązanie.

4

Integracja wody jako materiału przestrzeni.

Myślenie o jakiegokolwiek formie przestrzeni nie może wykluczać tematu wody w formach ustanowionych przez jej cykl i jako środka do budowy odpornych środowisk. To kwestia identyfikacji form zbierania wody w czasach jej nadmiaru, oczyszczania, dystrybucji i przechowywania w okresach braku.

5

Myślenie o bardziej ludzkiej skali.

Analiza niektórych, rozproszonych peryferyjnych dzielnic, pokazuje konieczność redukcji odległości, faworyzując środowisko o bardziej ludzkiej skali. Ten cel będzie możliwy [do osiągnięcia – przyp. tłum.], poczynając od wynalezienia nowych form otwartej przestrzeni, o różnych gęstościach i perspektywach, wprowadzając je jako nowy materiał morfologiczny, zdolny do nadania miastu nowej miary.

6

Adaptowanie zdezaktualizowanego dziedzictwa budowlanego.

Spojrzenie na różnorodność typów urbanistycznych oczywiście pokazuje, jak zieleń może rozwijać się w poziomie + w pionie. Powinno się odkryć na nowo wartość zielonych dachów i fasad, jak i systemy zarządzania wodą deszczową, by powstał zintegrowany metabolizm.

Przełożyła: Marta A. Urbańska